

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av prover från Sjöbergsplan, Slussen, Stockholm

Hansson, Anton; Linderson, Hans

2019

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Hansson, A., & Linderson, H. (2019). *Dendrokronologisk analys av prover från Sjöbergsplan, Slussen, Stockholm*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2019:49). Lund University.

Total number of authors:
2

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

18 maj 2019

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2019:49
Anton Hansson & Hans Linderson
**DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV PROVER FRÅN SJÖBERGSPLAN,
SLUSSEN, STOCKHOLM**

Uppdragsgivare: Arkeologikonsult AB, Optimusvägen 14, 194 34 Upplands Väsby
(Kontaktperson: Kenneth Svensson, kenneth.svensson@arkeologikonsult.se, 08-1220 7682)

Område: Stockholm **Prov nr:** 93539-93551 **Antal Prov:** 13

Dendrokronologiskt objekt: Brygga/kajanläggning (93539-93543)
Grundförstärkning/rustbädd (93544-93551)

Resultat:

Dendro nr:	Provnr;	Trädslag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalvåret)	Kommentarer
93539	988	Tall	36	Sp 30, W	1380	V 1380/81	
93540	983	Tall	50	Sp 35, W	1327	V 1327/28	
93541	984	Tall	40	Sp 35, W	1380	V 1380/81	
93542	986	Tall	44	Sp 30, W	1380	V 1380/81	
93543	985	Tall	46	Sp 34, W	1327	V 1327/28	
93544	1002	Tall	67	Sp 55, W	1547	V 1547/48	
93545	1003	Tall	67	Sp 49, W	1547	V 1547/48	
93546	1004	Tall	68	Sp 37, W	1547	V 1547/48	
93547	10002:6586	Tall	71	Sp 45, W	1547	V 1547/48	
93548	10003	Tall	81	Sp 54, W	1547	V 1547/48	
93549	10004	Tall	79	Sp 48, W	1547	V 1547/48	
93550	10001	Tall	73	Sp 38, Nära W	1545	1545-1550	
93551	10002:6524	Tall	145; 3	Sp 52, ej W	(1522)		(1530-1570)

Kommentarer till ovanstående resultattabell

Brygga/kajkonstruktion (93539-93543)

Proverna i konstruktionen dateras till **vinterhalvåret 1327/28 samt 1380/81**. Virket från båda avverkningstillfällena är hämtat ifrån **ett område i Uppland-Södermanland**.

Grundförstärkning/rustbädd (93544-93551)

Virket till konstruktionen är avverkat **vinterhalvåret 1547/48**. Prov 93550 saknar vankant men har med största sannolikhet avverkats samtidigt som det övriga virket. Den höga dendrokronologiska likheten mellan proverna tyder på att virket är hämtat från **ett och samma bestånd, i området Uppland-Södermanland**. Prov 93551 uppvisar flera tillväxtkollaps, vilket stör trädryngsmönstret och gör så att en säker datering inte kan uppnås. Det är dock möjligt att virket till prov 93551 är avverkat vid samma tillfälle som det övriga virket i konstruktionen.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare, Lunds Universitet

Sölvegatan 12, S-223 62 Lund Tel. +46-46-2227891, Fax +46-46-2224830 e-mail: Hans.Linderson@geol.lu.se

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges sp=0 menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se

Tel: 046-2227891